

פרוסקאואר, יוסף מאיר

(1877-1971)

(Joseph Meyer Proskauer). משפטן ואיש ציבור יהודי בארצות-הברית. ב-1923-1930 היה פ' שופט בית-המשפט העליון לערעורים של מדינת ניו-יורק, וב-1943-1950 היה נשיא ה'ועד היהודי האמריקני', ועד סוף מלחמת-העולם השנייה היה מהמתנגדים התקיפים לציונות המדינית, וראה בהקמת מדינה יהודית 'אסון יהודי'.

בשנות ה-30 התנגד פ' לחרם על גרמניה הנאצית, ראה בחרם 'מוצר רגשי של מיעוט רעשני', והפגנות אנטי-נאציות ביוזמת יהודים הביכו אותו. פ' רצה שלא יהודים אלא נוצרים אמריקנים יהיו יוזמי ההתנגדות להיטלר בארצות-הברית, וזאת בנימוק שאין ליהודי ארצות-הברית זכות לשבש יחסי כלכלה ודיפלומטיה תקינים של ארצות-הברית עם מדינה השרויה עמה בשלום. ב-1943 הסכים אחרי לבטים רבים שה'ועד היהודי האמריקני' ישתתף בוועידת יהודי אמריקה, שכונסה ביוזמת הציונים כדי לדון במצב היהודים במלחמה ואחריה. הוועידה הקדישה דיון מיוחד לגורל היהודים שבשלטון הנאצים, הביעה מחאות אך לא החליטה החלטות המחייבות פעולה.

בסוף המלחמה, כשהתבררו ממדי השואה, הזדעזע פ' והחל לקחת חלק פעיל במאמצים למצוא פתרון לבעיית 'שארית הפלטה'. תחילה, עד סתיו 1946, דגל בהחזרת הניצולים למגוריהם הקודמים, ולחליפין – בהגירתם לארצות שונות. הוא אף האמין שניסוח מגילת זכויות האדם באו"ם יסייע ליהודים בארצות מצוקה. ואולם, משעמד על חוסר המעשיות שבכל התוכניות הללו, שינה את עמדתו ותמך בהקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל. בתנאי שהדבר יעלה בקנה-אחד עם מדיניות ארצות-הברית. בדיון על חלוקת ארץ-ישראל בעצרת המיוחדת של האו"ם בסתיו 1947 סייע פ' לגייס קולות בעד החלוקה, כי הגיע לכלל מסקנה שרק מדינה יהודית תבטיח מיקלט לפליטים היהודים.

כאשר נסוגה ארצות-הברית מתוכנית החלוקה במרס 1948 לא קיבל פ' את הדין, אך ניסה לשכנע את ראשי הסוכנות היהודית לדחות את ההכרזה על הקמת מדינה יהודית כדי להביא לידי הפסקת הקרבות בארץ. אחרי שהנשיא טרומן הכיר במדינת ישראל מיד עם הקמתה תמך פ' במדינה הצעירה ואף ביקש להדגיש את תרומתו להקמתה בעצרת המיוחדת של האו"ם ב-1947.